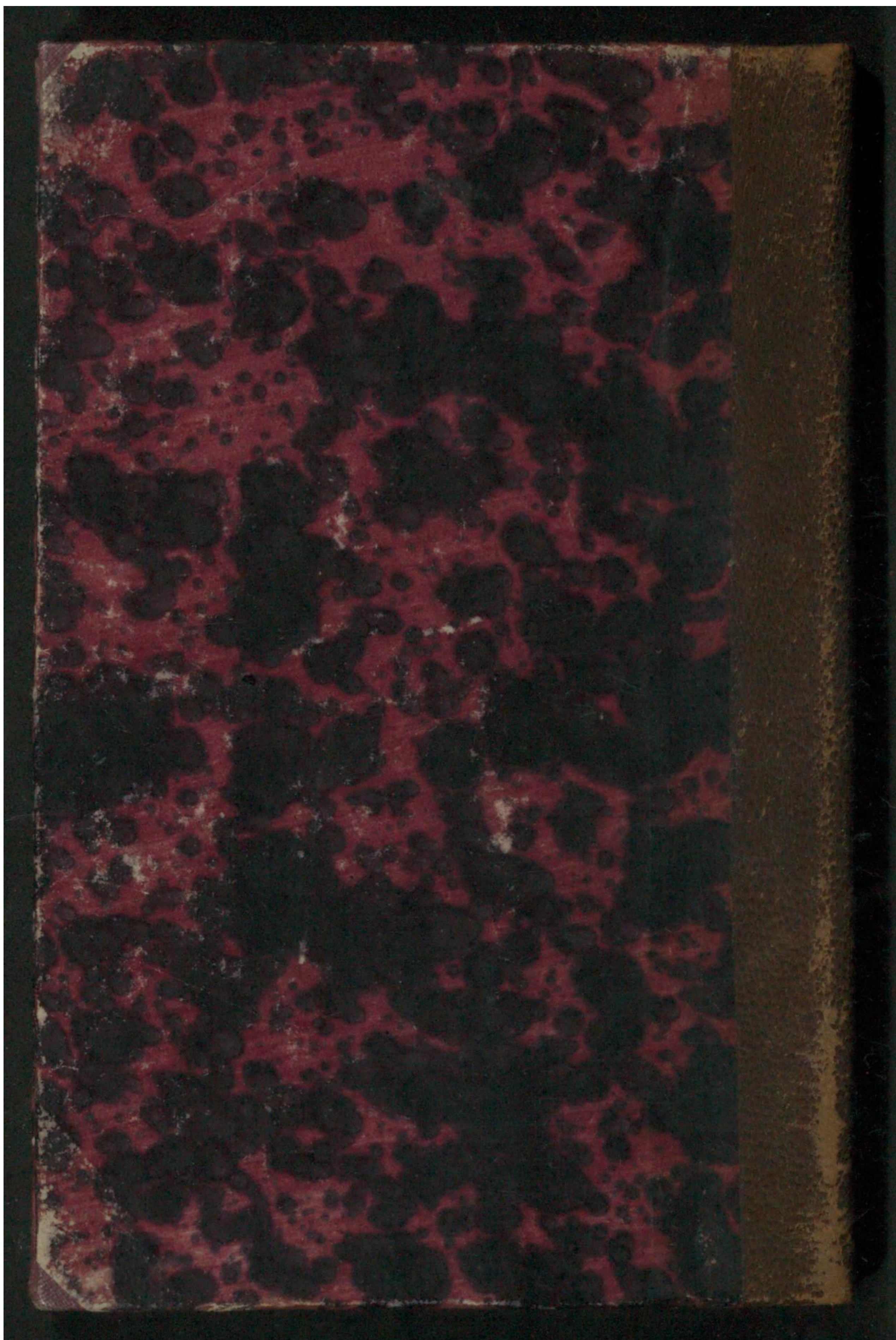
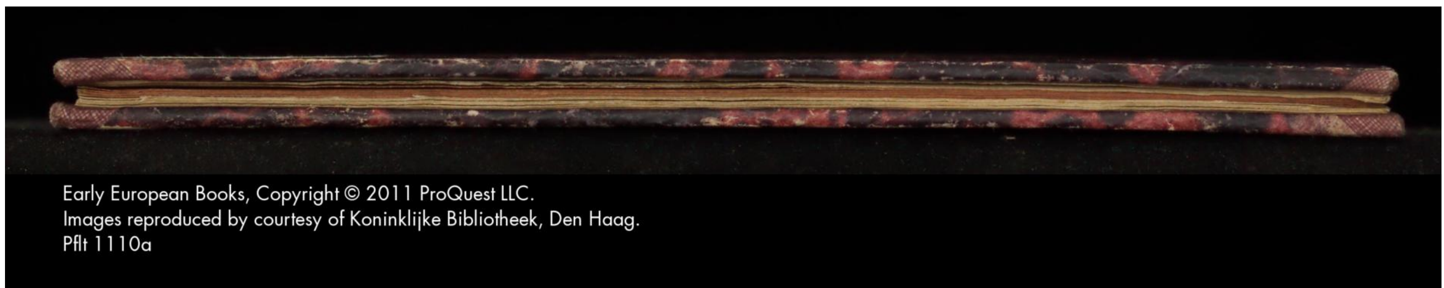

PAMFLET
1110a


TROOSTBRIEF
1599







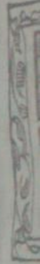


TROOST BRIEF AENDE AERME BALLINGEN, SVPERINTENdenten, Ministers, Predicanten, Diakené eñ Schoolmeesters des ghe eformeerde Euangelie, verdreuen oft geulodé vvt VVesel.



Gedruct buyten VVesel, Anno. 1599.





AENDE ARME BALlingen, Superintendenten, Ministers, Predicanten, Diakens, Consistorianten ende Schoolmeesters verdreuen oft geuloden vvt Wesel.



EMINDE vrienden, ontfangē hebbende v lieder placcaet aende onsalige Iesuyten eñ bittere Hipocrytē gescreuen, vvesen neffens l'Admirante d'Arragon, veruolger vande Kercke Godts, &c hebbe dyen de Iesuyten gepresenteert, vragende, oft zy daerop yet scryuē vvilden tot haerder excusatie, eñ verschooninge haerder causen: zy aenueerdent eñ deurlasent tvvee oft drymael, ende gauen my dese postille op myn requeste.

Desen Placcaet en dunct ons geē antvvoordens vveert, om vyf redenen. Deerste, om dat hy merckelyck vvt inckel pasie ende vveemoedicheyt ghescreuen is vande miserable VVeselsche Consistorianten, die heur nu in

grooten noot eñ tribulatie vinden: vvant gemerckt zy meest al slechte ongeleerde leeckẽ zyn, oft vvtgeloopen Muncken, die geẽ ambacht en kunnen om hen te gheneren, noch geen vremde spraken, als Hoochduÿts, Franchois, Ingels, Schots, &c. daer zy in andere Landen souden mede den cost mogẽ met preken vvinnẽ, maer alleen haere nederlantsche moeders taele, die aengaende heur Caluinisterye, nievvers dan in Hollãt, Zeelant met dandere afgevvekẽ Prouincien en gilt, de vvelke Prouincien genouch gestoffeert zyn van euẽ goede vvtroepers: soo en vvetẽ zy niet vvaer zy aenden armen cost zullen gheraken voor vvyff, kinderen ende haerseluen: vvãt de Ministers ende Predicanten van Hollant, Zeelãt &c. clagen oock noch zeluer van gebreke, hoevvel zy Cloosters en Cluysen met al het Kerckelyck ciraet geplondert hebben: vvant eylaes daer gaet veel toe, om vvyf en kinderẽ t'onderhoudẽ, somtyts van tvvee oft drÿ bedden tsamen, als vande vermeynde huysvrou, vande maerte, van een secreet boelken, ende dicvvils oock (nae de menschelycke cranckheyt) vã eenich extraordinaris concubynckẽ. Daerom soucken sy ende verdichtẽ alle middelen

delen

delen in huere Consistorien, om eerlyck door te geraken. Op sommige plaetsen stellen zy groote boete den sondaren onder tdecksel vā duechden, om door de sonden van huer aerm bedroghen volxken (die zȳ alskaxs nae die schrifture draghen) eenich tytelyck solaes te genieten. Elders vallen zy den eerzaemē raet moyelyck, begerende vermeerderinghe van salaris. ende quellen huer rycke deuote toehoorders om contributie ende ghiften &c.

Dit vvetende de vveselsche ballinghen, sien voor ooghen, dat zy teghen hueren danck corts sullen moeten een nieuvve biddende oorden instellen met huere persoonen, ende van vvyff ende kinderen, als nievve *Pauperes de Lugduno*, inde plaetse vande vier ouvve Catholÿcke religieuse ordenen vā gevvillige armen, die zy ongoddelyck vvtgedreuē hebben. Dus zyn sy zeer benaudt, ende hebben meer troost van doene, dan andtvvoorde, zoo vvt hueren plackaert claerlyck blyct, die sonder orden met grooter confusie gescreuen is, gelyck de brieuen plegen diemen vvt grooter benautheyt schryft. Daerom dunct ons gheraeden, dat ghy huer eenē troostelycken brief dicht, daer zy eenich solaes vvt mogē scheppē

De

De tvveede reden is. Om dat den auteur vã dit Plackaert schyndt eenen ongheleerden plompaert te zyne, int stuck zynder Caluinisterye selue niet seer veruaren. hy en brincht niet nieus, tis al oudt eñ verschimmelt, duysentmael vande Catholycken vvederleyt. Het schyndt hy en heuet niet vast, vvant hy te sotte cueren doet, blyuende altyt opt zyne, niet peysende oft andtvvordende op de redenen der Catholycken. Soo doen de sotten als huer iet in de phantasie geresen is, men cant huer niet ontnemen, hou claerlyck men het contrarie bevvyst.

De derde reden. Om vele loghenen die vvy in dit cort geschrift meer dan vyftich tellen, die hier te langhe te verhalen vvaeren, alleen neempt dese dry. Deerste dat Robertus Belarminus heeft moeten zijn onbedacht schryuen veranderen ende redresseren. Dits valschelijc gelogen, vvant vvij gebruycken noch dagelycx, prysen, ende volghen deerste editie van zijn dry Tomos gedruct te Ingelstadt bij Dauid Sartorius, deerste tvvee int iaer 1588. den derden int iaer 1593. Tis vvel vvaer dat Frãciscus Iunius eenen Fransoyschen hugenot te Leyden dese schriften des voors Belarmini plecht

plecht in zijn huys vvt te leggen ende te cor-
rumperen, maer dit doet hij alzoo geckelijck
dat Broer Zacharias van Lippelò vvtgeloopẽ
Carthuyſer van Colen hem hoorende, is daer
door bevvecht gevveeſt om vvederom in zijn
heylighe religie te keeren, het vvelck hij oock
zeer goddelijck volbracht heeft, met grooten
trooſt ſynder zielen. De tvveede, dat vvij
Catholycken de boecken vande oude Vaders
corrumperen om ons miſuerſtandt te deckẽ.
dits oock een groote onuerdrachelijcke logẽ,
zoot blyct inde oude Librarien van geſchre-
uen boecken, die noch voor handen zijn in
die ſteden ende cloosters, ſoo in Vranckryck,
Duytſlandt, Nederlant, Italien, Spanien, ende
elders, daer die ongeleerde archeyt der Calui-
niſten, oft Hugenotten, oft andere ketters niet
aengeraect en is, die tot dien eynde alle oude
boecken verſchueren, verbranden, ende ver-
nielen, om datmen gheen oude exemplaeren
vinden en ſoude, ende daer mede bevvyſen
dat niet vvy Catholycken, maer zy Heretyc-
ken de ſchriften der vaderen verualſchen.
De derde. Dat door d'inſtigatie der Ieſuvvi-
ten de Conſiſtorianten van VVeſel hebben
moetẽ wycken. Hier liecht den dichter door
archeyt

archeyt, eñ onwetentheyt. darcheyt compt vvt den ingeboren haet der Caluinisten tegen huer bestryders de Iesuvviten. donvvetentheyt blyct vvt de vvaerheyt der historien. VVant d'oorsaecke vât verdryuen der Caluinische Ministers en vvaeren de Iesuiten niet, maer de Lutheranen vã VVesel, die merckeñ dat de Caluinisten, naer huer bedrieghelycke ghevvoonte alleinskens ingecropen vvaeren niet alleen inde stadt, maer oock inden raedt, die sy begosten alleen te besitten, vvtsluyteñ soo vvel de Lutheranen, als de Catholycken, dat is, allen die met hueren sope niet ouergoté en vvaren, begosten zy te vreesen, ende achterdincken te hebben, zoo doort exempel vã Empde, soo door ontallycke andere tyrannicke feyten daer dese nieuvve, bloetgierige, eñ mordadighe Caluinische secte haer de vverelt doore, dese luttel iaeren (Godt zyt gheclaecht) bekendt gemaect heeft. Dus zyn zy inden legher tot myn Heere den Admirante gecommen, ende hem de stadt gepresenteert, om van de onuerdrachelycke slauernye der Caluinisten verlost te vvorden, belouende hé alle bystandt int verdryuen der Caluinische Predicanten (die anders niet en zyn, dan oproerders

roerders

roerders tot alle muyterye)eñ int ouergeuẽ vã alle de kerckẽ in ſyne eñ der Catholikẽ hãdẽ. Myn heere den Admirant heeft gedaen als een goet catholyck Prince, ende getrouvve dinaer Gods, ende des Catholycks Coninck ende nae volghende der Vveſelſche Lutheranen begheerte heeft de ſtadt met de kercken aenveerdt, ende die den Catholicken ouergeleuert, niet ſonder conſent des Hertochs van Cleuen. dits de waerheyt. De Ieſuwyten ende alle Catholicken en connen dit goddelick ſtuck niet miſpryſen, maer ſy louen Godt wt alder hertẽ dat die ſtadt, daer ſoo menich iaer Ketterſche ſlãgen, venynige ſcorpioenen, eñ vreeſelycke draecken douerhandt hadden, weder gekeert is tot de warachtige kinderen Gods, ende dat die oude kercken van Catholicke menſchen tot Gods dienſt ende ſacrificie hier voortyts geboudt, ende vãde Ketters in Calf ſtallen, ende moddercuylen verãdert, wederom geſuyvert ſyn nae de meyninghe der genen dieſe eerſt oprechten: men ſalder niet meer Calueren hooren bleyten, noch de Kettersche miniſters huer Euagelooſe leeringe hooren wtroepen, noch de Caluiniſche brocken ſien wtreicken oft knabbelen, Godt

zy

zy lofinder eewicheyt, die nae ſoo menich iaeren ſynder gramſchappen, is ſynder bermhertichеyt gedachtich geworden.

De vierde reden is, dat al het fondament van deſen Plackaert anders niet en is, dan een verrot ſtuck, dat niet tegenhouden en can. den dichter vermaendt dicwils dat wy ons behooren te ſchamen, ende Gods oordeel te vreeſen. hy roept zeer ompatientelyck, Vvee v ghy geveinſde Ieſuwyten, hypocryten, hy noempt ons onzalighe, ende Phariſeen &c: alleen om dat wy zyn leeringhe wederſtaen, ende zyn Calfs gelooue, als vuylen modder verworpen. Dits zyn eenich fondament. De Ieſuvvyten en vvillen het CaluiniſchE uágelie niet toelatē. Daerom zyn zy ongoddelyck geveynsde hypocryten, Phariſeen, ende vvee hen int oordeel Gods ten eevvighē daghē. Dit fondament is zeer verrot, eñ vvter maetē valſch. vvant Caluyns Euangelie en is Godts vvoordt niet, noch zyn leeringe en is de leeringhe des heylighen Geeſts niet, maer het is dvvoordt des duyuels, ende de leeringe des booſen Gheeſts. Dit en ſeggen de Ieſuvvyten niet alleen, noch alleen de catholicken, maer alle andere ſectariſen van vvat ſectē zy oock

zyn

zyn als Lutheranen, Meláthonisten, Flaccia-
nen, Adiaphoristen, Maioranen, Stancariané,
Musculanen, Interimisten, Vbiquetanten, Re
ginales, Brunonisten, Alle de vvederdoopers,
Alle Husfsité, Pickarditen, Griecken, Armenié
ende met eenen vvorde de gantsche vverelt
soo vvel die dese 1500. iaere vande Aposte-
len tyden tot noch toe ghevveest is, als die
tegenvvoordich is in alle landen, vvtgenomé
alleen het vernuettelt hoopké ende modder
kuilcké der Caluinisté onlanxs vvt Caluinus
nest gesprongé. Alle die voorgenoéde houden
der Caluinisten leeren ende Euangelie voor
onzalich, ongoddelyck, duyuels, helsch, ver-
malédyt, moordadich, bloetgierich, valsch,
loegenachtich, bedriegelyck, tyránich, siel-
moordadich verdomeñ alle haer naevolgers
té eevvigen dage, die, *Apocal*, 9. vvtter hellen
met de sprinchanen inden domp des helsche
roocx opgeclommen is, ouer huer hebbende
dé duyvel, int Hebreus ghenoempt *Abaddon*,
int Griecx *Apollyon*, int Latyn *Exterminans*,
int Duyts **Vernielende**, vvát zy zoucken t al
te vernielen vvaer zy commen: dus zegghen
alle de Catholicken, ende oock alle sectarisé
de gantsche vverelt doore, dat dese schade-
lycke

lycke, venynige eñ pestilentiaele secte vveert is vvtgeroyt te vvesen, Alleen de Caluinisten prysen haer zeluen, die niet meer te gelooué en zyn, dan oft den zot seyde dat hy vvys is; den onsinnich dat hij verstandich is; den dief dat hij rechtveerdich is; doneerbaer vrouvve dat zy maecht is; dē ketter dat hij Catholick is; dē duyuel dat hy Gods Ingel is. hier vallē dan te gronde alle de vve, schaempte, ende maledictie, die ons in desē plaeckaert gegeuē vvorden, vvant vvy die niet meer en achten dan oft ons den duyuel zyn maledictie gaue.

De vyfde reden is, om dat onse medebroeder P. Franciscus Costerus te Brussel genoech saem in zyn boecxkens d'inhoudt van desen plaeckaert te neder geleedt heeft, ende bysonder in zyn leste apologie op den boeck van ketter Gaspar onlancx vvtgegaen, die de Ketterſche Caluinisten mogē lesen, knauvvē, ende herknauvven, daer salmen in vinden hoe valschelyck de oude leerars vāde ketters geciteert vvorden. hoe ionck de Caluinische raeserye is, hoe sorgelyck het is in ketterye te leuen, ende hoe scadelyck daer in te steruen, hoe bedrigelyck de ketters zyn, die alle omvveghen soecken om de argumenten der Catholyc-

tholyc-

tholycken te ontloopen; vvant hy bevvyst dat niemant tot noch toe op ſyn acht propoſitien en heeft cōnen antvvoorden, inde vvelcke hy toont datmen geen begintſel der Catholicke religien en vindt dan in de heylige Apoſtelen ende in Chriſto. ende datvoor caluinus vander Apoſtelen tyden niet eenen inde gantſche vverelt te vinden en vvas, die in alles onser Caluiniſten leer onderhoude. Eñ aengaende Gods oordeel daer ons deſen Placaeter mede dreycht, heeft hy tvvee dialogen daer by gevoecht, daer Chriſtus in d'eene hē van zyn ghelooue, ende van ſynen ſtaet der Ieſuvviten examineert, ende in dander ketter Gaspar den Causen-breyer naer syn ketterye ondervraecht ende vervvyſt. Dits het ghene dat vvy op desen Plackaert te zeggē hebben.

Deſe dingen hebbende vande Ieſuvviten gehoort, docht my geraedē het selue v ouer te ſchryuen, eñ deſē mynē brief int druc laeten vvt gaen, op dat niemandt van v liedē dese andtvvoorde gebreck en lyde. Biddende v lieden oock, naer huer vermaen, dat ghy v vvter herten tot onſen salichmaeker keert, die onsen trooſt is, onsen toevlucht, onsen helper, onsen voorſtaēder, onſen beschermer

Buyten

Buyten hem en is geenen trooſt noch hulpe te vervvachten, zyn verdienſten moeten ons byſtaen, zyn rechtvveerdicheyt moet ons rechtvveerdich maecken, zonder de vvelcke alle vvercken der menschen niet en zyn. VVy moeten met recht altyts seggẽ, O heere vvy zyn onnutte knechten, gy moet ons ſtuenen, ſoudẽ vvy ſtaen; gy moet ons leyden ſouden vvy gaen; gy moet ons onderhouden ſoudẽvvy in vveſen blyuen: hangt vaſt aen deſen ancker, die hem niet verlaeten en ſal, ſoo vvy met oprecht gelooue ende duechdelyck leuen conform ſyn s gelooue hem eerſt niet en verlaet. hier mede bevele ick v Gode almachtich Buyten weſel dẽ 15. Februarij 1599.

Vwen goetvvillighen vriendt.

G. K.





